

monitoring report

Izbori u BiH '96

bulletin of the institute for war & peace reporting & media plan

4 septembar 1996

broj 14

SEDMIČNI PREGLED B&H MEDIJA: 26 AUGUST - 1 SEPTEMBAR 1996

Kako izborna kampanja ulazi u svoju završnu fazu, tako se medijska situacija pogoršava. Plemenske pripadnosti i političke lojalnosti, postaju sve izraženiji. Mediji koji su nastojali održati svoju nepristrasnost i profesionalizam, pokazuju sve veće znake pokoravanja implicitnim, ako ne i eksplicitnim, političkim pritiscima. Inače, vrijedna poštovanja sarajevska štampa, iskazuje zabrinjavajući instinkt gomile. Režimski mediji u drugim mjestima napuštaju svako pretvaranje da se pridržavaju OSCE-ovih pravila, o kojima su ranije barem govorili sa poštovanjem. Takozvani nezavisni mediji svrstavaju se uz jednu ili drugu stranku ili nacionalno uvjerenje. Mnogo reklamirana Otvorena Televizijska Mreža - OBN (ranije TVIN ili Biltova TV), i dalje ne emituje program.

Ništa od ovoga ne iznenadjuje, ali mnogo toga deprimira. Da li je to jako bitno, u trenutku kada nema mnogo važnijih preduslova za slobodne i fer izbore 14 septembra, sporno je pitanje. Važno je da dovoljno umjereni, civilizirani, nezavisni, okrenuti prema javnosti i profesionalno kompetentni mediji prežive ove izbore, kako bi pomogli da Bosna i Hercegovina bude kadra podržati političku kulturu, koja će pružiti priliku miru i **-sljedećim izborima.**

© © ©

Monitoring Report će se pojaviti kao i obično sljedeće sedmice, pokrivajući period od 2 - 8 septembra. Značajni medijski događaji u posljednjoj sedmici predizborne kampanje biće, ako bude potrebno, signalizirani kratkim saopćenjima za štampu, u dane pred izbore.

Završni izvještaj o uzoci medija u održavanju izbora - i obratno - biće objavljen koncem mjeseca. Ako sredstva i snaga to dozvole, praćenje medija nastaviće se smanjenim tempom. Iskreno pozivamo čitaoce ovog biltena da nam dostave svoja mišljenja, kako o korisnosti biltena Monitoring Report, koji su objavljeni u proteklih 14 sedmica, tako i o eventualnom sličnom zadatku u budućnosti.

Okliznuće na TV B&H

Večernje vijesti **TV B&H** nastavile su prošle sedmice svoju ofanzivu protiv OSCE-ovih P-2 glasačkih obrzaca. To nije značilo samo davanje velikog prostora zahtjevima SDA da se odgode općinski izbori, kao prijetnjama bojkota izbora u inostranstvu i pozivima za poništavanje omznutih obrazaca P-2, nego i prekrajanje izvještaja, kako bi se poduprli ovi ciljevi.

Najgori primjer toga bio je prilog, koji je emitovan 27 augusta, a odnosio se na zasjedanje Skupštine B&H održane toga dana. "Dnevnik" je prenio duge izvode iz izlaganja Kasima Begića, člana Privremene Izborne Komisije, koji je zahtjevao i odlaganje općinskih izbora, i produženje misije OSCE. Prema Begiću, ovo posljednje bi takodjer značilo i ponovnu registraciju birača i produženje IFOR-ovog mandata.

"Dnevnik" je Begićeve primjedbe prikazao tako, kao da su one jednoglasan zaključak skupštinskog zasjedanja. Medjutim, to nije bilo tako. Ne samo da u "Dnevniku" nije spomenuto oštro protivljenje vodje zastupnika HDZ u Skupštini, Ivana Bendera, odlaganju općinskih izbora, nego je i spiker, koji je

čitao tekst preko snimka izlaganja zastupnika UBSD Sejfudin Tokića, pokrio dio u kome je Tokić izrazio samo uslovnu podršku stavu SDA. Tokić je, takodjer, iznio brojne kritike na račun Vlade, koje u "Dnevniku" nisu spomenute. Utisak o parlamentarnom jedinstvu Skupštine bio je lažan.

Neumiren odlukom ambasadora Roberta Frovika da se općinski izbori odlože, "Dnevnik" je narednog dana (28 augusta), počeo svoju emisiju sa (1) pozivom SDA da se zamrznu izborne aktivnosti u inostranstvu, (2) Pozivom Stranke za B&H da se bojkotuju izbori u inostranstvu i (3) Zahtjevom B&H Patriotske stranke, o kojoj se obično ne govori u "Dnevniku", da se u potpunosti odustane od izbora.

Kampanja je nastavljena 29 augusta, novim napadima na obrazac P-2 kako od strane SDA tako i od Stranke za B&H. Haris Silajdžić je izašao sa sastanka sa Karlom Biltom, da bi izjavio kako bi bilo koji izbori, u kojima bi se primjenio obrazac P-2, legalizirali genocid. Ali u "Dnevniku" nije ništa rečeno o Biltovoj izjavi, u kojoj je on priznao da je obrazac P-2 bio zloupotrijebljen, ali je osudio bilo kakav bojkot izbora 14 septembra.

Glavni prilog u "Dnevniku" 31 augusta, bio je govor Predsjednika Izetbegovića na skupu "Povratak na Drinu", koji je održan na Grepku. Nakon što ga je predstavnik SAD Džon Kornblum uvjerio da Republici Srpskoj neće biti dopušteno da se odcijepi poslije izbora, Izetbegović je objavio da povlači svoju preporuku glasačima u inostranstvu da se suzdrže od izbora. Što se tiče "Dnevnika", to je bila najvažnija vijest sa Grepka. Inače, to je bio partijski skup.

U ovom slučaju, gledaocima nije pružena prilika da vide baš puno sa skupa, na kome je jedinstvo stranke, vojske i vjere bilo ponovno manifestirano, a to je potencijalno zastrašujući prizor. Međutim, **NTV 99** u Sarajevu uživao je što mu se pružila prilika da malo zaplaši svoje gledaoce. (Vidi dalje u tekstu). Skup na Grepku bio je, urednički, težak zadatak. Ali kod onih koji su vidjeli islamsku pompu tog događaja u emisiji "Oko 22", javila se jaka sumnja da je TV B&H odlučila da ne potkopava tvrdnje SDA, kako su oni za građansko društvo i sekularnu državu.

"Dnevnik" je prikazao i drugi skup SDA, koji je održan 1 septembra, ovoga puta u Zenici. B&H premijer Hasan Muratović, iskoristio je ovu priliku da iznese dodatne uslove koje treba ispuniti da bi stranka učestvovala na izborima 14 septembra: totalno ukidanje i obrazaca P-2 i Vladinih organa

Herceg Bosne. Premda su snimci pokazali stadion pun ljudi (oko 20.000), izvještač nije spominjao broj okupljenih. Međutim, u izvještaju sa Grepka rečeno je da je bilo prisutno 20.000 ljudi, ali to nije potvrđeno slikom. Ne znači li to možda, da nijedan političar SDA ne smije privući isti broj ljudi, kao Izetbegović?

Velika tema 29 i 30 augusta bio je napad srpske policije na Bošnjake, koji su se vratili u selo Mahala (u blizini Zvornika), da poprave svoje kuće. Njihovo spašavanje od strane IFOR-a, koji je zatim uhapsio i razoružao srpske policajce, doveo je 29 augusta do predstavljanja IFOR-a u neuobičajeno pozitivnom svjetlu. Međutim, sljedećeg dana izišlo je na vidjelo, da je IFOR oslobodio Srbe, a njihovo oružje vratio vlastima RS. Uzgredno otkriće da je vraćeno i oružje, koje je oduzeto od Bošnjaka, kao i priča o podizanju opsade srpskog stanovništva, koje je bilo opkoliko stanicu međunarodne policije u Zvorniku, neprijatno je podsjetilo na loše staro doba UNPROFOR-a.

Kao što je vijest o uspostavljanju diplomatskih odnosa između Hrvatske i SR Jugoslavije emitovana u 23 minuti "Dnevnika" 23 augusta, tako je i 26 augusta posjeta privredne delegacije iz Beograda (koju je predvodio pomoćnik premijera) Sarajevu, emitovana pri kraju emisije (kao 16 prilog po redu). Za **TV Srbije**, s druge strane, bila je to zaista značajna vijest. (Vidi izvještaj koji slijedi.)

Dvije serije predizbornih emisija koje se emituju na TV B&H i dalje su slobodne i fer. Ove emisije su isto tako i duge (ili 60 ili 120 minuta), često nepovezane u odnosu na teme o kojima se diskutira i obično dosadne. Prema različitim istraživanjima javnog mnijenja, emisije povremeno gleda manji broj ljudi. Što se tiče vijesti o izborima, "Dnevnik" ostaje glavni izvor informacija. Zbog toga treba da zabrine što u posljednjim sedmicama predizborne kampanje, "Dnevnik" jasno pokazuje stalnu tendenciju, ili da dopusti vladajućoj SDA, da utvrđuje redosljed vijesti u "Dnevniku", ili da tu stranku tretira sa posebnim obzirom.

Nedosljednost na Radiju B&H

Popodnevni "Dnevnik" **Radio B&H** bio je prošle nedjelje isto tako preokupiran sudbinom lokalnih izbora i obrascima P-2, kao što je to bio slučaj i sa televizijom. Ali u stalnom nedostatku preglednih ili analitičkih izvještaja novinara ovog programa, ili intervjua sa relevantnim protagonistima, nizanje

stranačkih izjava i poruka, proizvelo je serijsku polifoniju iz koje je teško izvući mnogo smisla. Nastavio je da raste broj stranaka koje se spominju u ovoj emisiji, međutim, samo se izjava SDA, data 26 augusta, o tome kako će ova stranka sufinansirati rekonstrukciju Nacionalne biblioteke (Vijećnica) u Sarajevu, isticala od ostalih.

Još tri vijesti koje su emitovane u "Dnevniku" u 15.00 zaslužuju da ih spomenemo:

- IFOR-ov incident u Mahali, obradjen je neadekvatno i zbunjujuće. Za žaljenje je odsustvo bilo kakvog izvještaja sa lica mjesta, ili barem iz neposredne blizine događaja.
- S druge strane, Radio B&H je imao mikrofon na pravom mjestu, kad je Haris Silajdžić 31 augusta ljuto eksplodirao u vezi 'ne-nastojanja' Džona Kornbluma da se ukine obrazac P-2, a što Silajdžić smatra izdajom sopstvenih pokušaja da se ukine omraženi obrazac. Što se Silajdžića tiče, to je značilo da je američka administracija sada spremna da se pomiri sa etničkim čišćenjem i genocidom.
- "Dnevnik" je također imao dopisnika na pravom mjestu i 30 augusta u Velikoj Kladuši, uoči prijetnje Fikreta Abdića da će se vratiti da bi održao predizborni skup na domaćem terenu. Reporter je uvjeravao slušaoce da su se vlasti pripremile za njegov dolazak, ali je sugerirao da bi cijela stvar mogla biti "vješta Abdićeva prevara u cilju reklame, odnosno ispipavanja pulsa ovdašnjeg terena." Sljedećeg dana, međutim, nije bilo ni Abdića, ni izvještaja u "Dnevniku". Ko je promovirao koga - ili šta?

Kao što bilježimo dalje u tekstu, slušaoci u Cazinskoj Krajini mogli su čuti sasvim različit izvještaj o Abdićevom neodržanom skupu.

Razbijanje kalupa u Republici Srpskoj

Izgleda da je **TV Srpska** razriješila svoj dugotrajni sukob sa OSCE u vezi sa komentarima generalnog direktora ove stanice Ilije Guzine.

Premda je SRT svela nivo svoje otvoreno agresivne predizborne retorike, ona još uvijek bučno nudi povlašćen tretman vladajućoj SDS, nastavlja da blati opozicione grupe i direktno napada Dejton. Da li će OSCE odlučiti da pošalje

još nedobrodošlih kurira na Pale, sa protestima u ruci, zavisice u velikoj mjeri od odlučnosti ovog međunarodnog tijela da sprovede u djelo svoja vlastita pravila o medijima.

Dugo traženo službeno izvinjenje emitovano je u emisiji "Novosti" 27 augusta, gotovo dva mjeseca nakon što je TV Srpska emitovala Guzinin izvorni komentar. Tekst jedva da je bio izvinjenje:

"29 juna u "Novostima u 8" objavljen je komentar Ilije Guzine, generalnog direktora Srpske RTV, koji je OSCE-ova komisija za medije ocenila kao kršenje opšteg mirovnog sporazuma.

Primedbe se odnose na deo komentara u kojem je g. Guzina Republiku Srpsku imenovao državom, zatim za upotrebu termina 'muslimansko-hrvatska Federacija', kao i na izraženu sumnju da će neke partije gotovu državu Republiku Srpsku predati u ruke Alije Izetbegovića. Stoga Srpska RTV po naredjenju OSCE-ove komisije eksperata za medije emituje izvinjenje u kojem stoji da kometatr g. Guzine ne odražava mišljenje ni SRTV, ni Vlade RS, te da je dat po ličnom ubedjenju, a ne po funkciji generalnog direktora."

Premda je Guzinin komentar bio samo nešto malo više od ponavljanja SDS-ove predizborne platforme, izgleda da će OSCE radije prozvati režimske novinare, nego njihove političke gospodare.

Praktične posljedice OSCE-ove zakašnjele intervencije bile su do sada marginalne. Čak i nakon što je emitovano izvinjenje, SRT je nastavila da koristi termin "muslimansko-hrvatska Federacija", i da insistira kako će izbori potvrditi državnost RS. Pored toga "Novosti" su izgleda očitno odbile da ukinu zabranu pojavljivanja na televiziji Predraga Radića, banjalučkog gradonačelnika i opozicionog kandidata.

Zabrana pojavljivanja Radića izdata je u pismenoj formi, nakon službenog sopćenja TV Srpske, u kome se kaže da ova stanica više neće davati prostor političkim strankama, koje smatra ne patriotskim. (Vidi *Monitoring Report* br. 10).

Izgleda da se čak i Radovan Karadžić, bivši predsjednik RS, kome je zabranjeno pojavljivanje u javnosti, ponovo vraća na tragu predizborne kampanje SRT. Karadžićevi portreti imali su istaknuto mjesto u prenosima TV Srpske sa predizbornih skupova SDS. Srpske vodje izgleda

da žele da iskoriste Karadžićevo političko mučeništvo.

Jedan primjer za to bio je skup SDS u Čajniču, koji je prikazan u emisiji "Novosti" 28 augusta. Obraćajući se okupljenima, od kojih su neki mahali Karadžićevim posterima, Biljana Plavšić je rekla: "Jedan je čovjek vrlo dobro rekao jednom prilikom, a tu je, prisutan među vama, sa svojim likom: 'Mi smo došli do kraja posla. Imamo državu Srpsku, kao dragulj u rukama'".

Dok TV Srpska nastavlja sa promoviranjem Karadžićevog postepenog uzdizanje, **Srpski radio** okreće svoj pogled opozicionim partijama RS. Sastanak u Banja Luci, održan između predstavnika opozicije i predstavnika SAD, Džona Kornbluma, izazvao je odmah optužbu "Dnevnika" Radio Srpska, da je u toku urota da se RS reintegriše u Federaciju.

Kao što je 30 augusta javila Radio Srpska, čini se da Kornblumova diplomacija postiže rezultate: "Predstavnicima opozicije, rekao je Kornblum, smatraju da će nakon izbora u RS na vlast doći druge političke strukture, koje će pomoći zaustavljanju podele B&H. Ovakav stav opozicije, odnosno predstavnika Saveza za mir i progres i Demokratskog patriotskog bloka, otkrio je do sada nepoznatu stranu njihovih političkih programa, pošto su se ti koalicioni blokovi do sada zalagali za RS kao samostalnu srpsku državu".

Predstavljanje opozicije u RS kao popustljive prema međunarodnoj zajednici, i/ili kao nereformisanih komunisti, bilo je glavno načelo i SDS-ove kampanje i općeg pristupa režimskih medija u predizbornim debatama. Takva je bila i poruka Biljane Plavšić koju je izrekla na skupu u Derventi, sa kojeg je Radio Srpska 26 augusta emitovala izvještaj u "Dnevniku": "Pazite se dobro onih koji su nas rasrbliživali 45 godina, a danas obukli nacionalno ruho."

Optužbe za izdaju mogu se shvatiti kao pozivi na nasilje. U proteklim sedmicama bilo je mnogo podmetanja eksploziva na skupovima opozicije, premda su, do sada, u pitanju bile samo manje ozljede.

Daljnji znaci da se pojačava agresivna prljava kampanja protiv opozicije u RS došli su pojavom uličnih plakata, na kojima se Savez za mir i progres otvoreno proglašava izdajnicima. Za pohvalu je da je Radio Krajina iz Banja Luke, koja je povezana sa armijom, bila je jedina radio

stanica, koja je izvijestila o ovakvom razvoju situacije

Sve što može stati u program

Emisija **NTV 99** "Oko 22" nastavlja da prikazuje predizborne kampanje kao prisilnu dramu s kojom moraju biti opsjednute barem sarajevske noćne sove. Prošle sedmice, u ovom programu je emitovano skoro 90 priloga vezanih za izbore. U emisijama "Oko 22" 27 i 28 augusta, 40 od ukupno 60 minuta, bilo je posvećeno izborima. Prethodnog dana, emitovano je 19 odvojenih priloga o predizbornoj kampanji.

Medju temama, kojima se bavila ova emisija, izdvajaju se sljedeće:

- Objavljivanje odlaganja lokalnih izbora 27 augusta. Vijesti su počele odlukom ambasadora Frovika, nakon toga su slijedile reakcije Karla Bilta i četiri stranke. Sve ove stranke su podržale odluku, ali su takodjer tvrdile, da će odluka imati smisla samo ako se ponište i prijave na obrascu P-2. Još stranačkih reakcija slijedilo je u naredne dvije večeri. Od devet stranaka, ili koalicija, koje su se pojavile u emisiji (tri su se pojavile dva puta), samo je HDZ osudio Frovikovu odluku. U emisiji 1 septembra, izviješteno je takodjer, o Frovikovom jamstvu Silajdžiću da će obrasci P-2 biti poništeni, i da neće vrijediti nakon 14 septembra.
- Incident u Mahali, pokraj Zvornika. IFOR-ov susret sa Srbima i njegove posljedice dobile su mjesto u vrhu i mnogo prostora 29 i 30 augusta. Agencijske slike, koje su emitovane prve večeri, djelovale su snažno.
- Planirani susret između Izetbegovića i Miloševića. Obavijest da se očekuje takav susret, navela je novinare emisije "Oko 22" da naprave još jednu anketu medju političarima. Sva četiri intervjuirana političara dala su barem uvjetnu podršku planiranom susretu.
- Skup "Povratak na Drinu" na Grepku. Izvještaj sa ovoga skupa SDA i Armije bio je prva vijest u emisiji 31 augusta. Rečeno je da se "Predsjednik Predsjedništva B&H i Predsjednik SDA" Alija Izetbegović obratio okupljenima zajedno sa komandantom Generalštaba B&H Armije Rasimom Delićem. U emisiji "Oko 22" dat je kratak izvod iz Izetbegovićevog govora, ali nije dat nikakav izvod iz Delićevog govora. U ovoj emisiji više pažnje je posvećeno slikama masovnog islamskog obreda, zastavama SDA i zastavama

sa arapskim slovima, kao i vojnicima obučenim u bijele uniforme svetih boraca. To je stvorilo utisak da se radi o nekoj iranskoj vjerskoj manifestaciji, a ne o godišnjici, koja je važna za narod i B&H Armiju.

Izveštaj sa Grepka emitovan je u cijelosti ponovo sljedeće večeri, ali sada u sredini emisije. Poslanik u Skupštini B&H, Igor Rajner našao se pri ruci, da bi dao traženi neophodan komentar. Rekavši da mu je bilo drago što je u govoru Predsjednika Izebegovića čuo kako SAD neće dozvoliti ocjepljenje RS od B&H, nije mogao da ne izrazi svoju zabrinutost zbog masovne molitve, arapskih zastava i bijelih uniformi. "O kakvoj secesiji se radi? U toj državi ili iz te države? Na takav način mi sigurno jednu cjelovitu demokratsku B&H nećemo imati, to je sigurno."

Ako se TV B&H može optužiti da je okolišila oko ovog događaja, izgleda da je namjera NTV Studio 99 bilo pretjerivanje.

- Skup Združene liste u Gradačcu. U emisiji "Okolo 22", 1 septembra dat je izuzetan značaj činjenici da je Združena lista B&H prethodnog dana uspjela da održi, i to pred mnogo više ljudi, skup kojeg su 10 augusta prekinuli huligani.

Navijanje sa strane

Otkako je 25 augusta u Sarajevu svečano pokrenuta kampanje HDZ B&H pod sloganom "Mir je naš izbor", **Hrvatska televizija (HRT)** ponovo je povećala svoje izvještavanje o B&H izborima. Sada se na ovoj televiziji svako veče emituje polusatni program "Izbori u B&H". Ovaj program prenosi također i satelitski program HRT za Evropu, uprkos izbornoj šutnji, koja je trebala da vlada prošle sedmice, kada je počelo glasanje u inostranstvu. Najveći dio ovog programa je očita propaganda u korist HDZ. Druge stranke spominju se samo zato da bi bile napadnute. Promotivna uloga podcrtana je i HDZ-ovim reklamama. Ne emituju se poruke niti jedne druge B&H stranke, izuzev spotova Fikreta Abdića. On svakog dana obećava da će njegova DNZ na zgarištu B&H napraviti "malu Ameriku".

Premda HDZ uglavnom nastavlja da izbjegava polemiku sa svojom partnerskom strankom u vlasti - SDA, OSCE-ova odluka da se odlože lokalni izbori, dovela je do oštih reakcija. Ministar vanjskih poslova B&H Jadranko Prlić, optužio je međunarodnu zajednicu da je nedosljedna i da "podilazi onoj strani koja želi minirati Dejtonski

sporazum." Kritika predsjednika Federacije Krešimira Zubaka proširena je još više kako bi obuhvatila i sarajevske medije, "koji prešućuju činjenicu da je obrazac P-2 popunilo i 50.000 izbjeglica u Sarajevu i 20.000 izbjeglica u Tuzli."

Ali i HRT-ovo temeljito pokrivanje B&H političke scene može se također okarakterisati kao gluho, nijemo i slijepo. Prošle sedmice nije se ni vidjela, ni čula informacija o otvorenom pozivu administratora EZ Ser Martin Garoda, šestorici imenovanih gangstera iz zapadnog Mostara, da se manu kriminala, a nije se čula ni njegova osuda stalnog prisilnog iseljavanja Srba i Muslimana iz njihovih domova na desnoj obali Neretve.

Televizija Srbije, s druge strane, u posljednje je vrijeme poklonila manje pažnje predizbornoj kampanji u B&H, možda i zbog povećane preokupiranosti svojim izborima koncem jeseni. I ono malo koliko je tokom sedmice izvještavala o izborima, bilo je po svečeno Savezu za mir i progres, koji predvode Socijalisti. Druge stranke su ignorirane. Ni odlaganje lokalnih izbora nije posebno primjećeno u Beogradu. Onoliko reakcija, koliko ih je bilo na tu vijest. bile su negativne.

Što se tiče RTS, vijest sedmice iz Bosne bila je posjeta jugoslavenske privredne delegacije Sarajevu. Ova posjeta, rečeno je, "dobila je izuzetan publicitet u sarajevskim medijima." Na takav način beogradska "mirotvorna" politika polučila je još jedan trijumf.

Abdić na talasima, ali ne u Velikoj Kladaši

Radio Bihać pojačao je u prošloj sedmici propagandnu borbu protiv Fikreta Abdića, njegove stranke i njegovih sljedbenika. Kao što je već rečeno, **Radio B&H** je 30 augusta emitovao izvještaj svog dopisnika iz Velike Kladaše, o skupu Abdićeve DNZ, koji se trebao održati u tom gradu sljedećeg dana. Radio Bihać ponovio je isti izvještaj u svojoj "Hronici dana" uveče 31 augusta, ali sa različitim uvodom. Taj je bio kako slijedi:

"Sam čin registracije stranke ratnog zločinca Fikreta Abdića izazvao je veliko negodovanje kako gradjana Unsko Sanskog kantona, tako i gradjana Velike Kladaše. Negodovanje je poprimilo šire razmjere pojavom piratskog **Radio Velkatona** i najave održavanja promocije stranke DNZ, zločinca Fikreta Abdića, na trgu koji nosi ime Ahmeta Mržljaka, legendarnog borca Armije B&H, nosioca zlatnog ljiljana. S tim u vezi oglasila su se

ovdašnja udruženja." Tekst reporterovog izvještaja nastavljen je zatim onako, kako je emitovan i na Radio B&H.

Razlika u uredničkom pristupu ove dvije stanice prema istoj vijesti, bila je indikativna. Izgleda kao da se Radio B&H trudio da izvještaju da profesionalni premaz. Radio Bihać, izgleda, da nije bio puno zabrinut što emituje prilog koji je zapaljiv, uvrijedljiv, prejudiciran i zastario.

Možda će gradjani - i političari - u Bihaću dobiti medije kakve žele i kakve zaslužuju. Diskusija o medijima između predstavnika SDA, Stranke za B&H i Združene liste vodjena je isto veče na Radio Bihaću, u okviru programa "B&H izbori 96." Glavna briga učesnika u raspravi, bilo je krajnje loše finansijsko stanje Radio Bihaća. Predstavnik SDA imao je rješenje za to:

"Treba postići centralizaciju cjelokupnog sistema informiranja. To bi spriječilo neloyalno rivalstvo. Vi ste do sada radili svako za sebe - i Radio Bihać, i Radio Cazin, i Kladuša, i Krupa. Niste imali jedinstvene kape. Ja sam za jedinstven program, za jedinstven politički stav koji će se manifestovati kroz medije. Ja medij shvatam kao naše sredstvo borbe." Predstavnici drugih stranaka nisu se ni suprotstavili, ni komentirali ovu izjavu.

Saradnja i otpor u Zenici

U Zenici su prošle sedmice skoro sve vijesti bile dobre za SDA. Ni jedan medij nije izvjestio o optužbi opozicione SDP, da je lokalni šef policije dozvolio SDA da ispiše svoj znak na ulicama. Ali su i **Radio Zenica** i **TV Zenica** i **NTV Zetel** objavili SDA-ov hezgrapni demanti, koji je saopćen i na konferenciji za štampu i u izjavi 30 augusta.

SDA je tvrdila da SDP nije napao zloupotrebu policijskih snaga, nego nacionalne aspiracije bošnjačkog naroda. U saopćenju se govori o "prevazidjenoj komunističkoj ideologiji", koja je "zabranjivala obilježja Bošnjaka" i odbacuju optužbe kao, "primitivni napad" i "neargumentovanu podvalu". 31 augusta i TV Zenica i NTV Zetel objavile su takodjer, da je i šef kantonalne policije demantirao optužbu. On je rekao, da je SDP to uradio samo zato, što je policija uhapsila jednoga od njegovih kandidata. Kraj priče.

Manipulacija vijestima u cilju pomaganje SDA bila je očigledna i u izvještajima, koji nisu direktno političke naravi. Radio Zenica i TV Zenica bili su

posebno vrijedni u zataškavanju vijesti koje bi mogle oslabiti stranku na vlasti. Posvećivali su daleko manje pažnje nego proteklih sedmica zahtjevima invalida i drugih žrtava rata. Umjesto toga, usredsredile su se na mnogo bezazlenije teme, kao što su susreti humanitarnih organizacija i lokalnih funkcionera.

Nezavisna stanica NTV Zetel bila je značajan izuzetak. Samo je ona pokazala da je voljna emitovati vijesti, koje nisu laskave po vlast. Izvijestila je o sastancima nevladinih organizacija, ali je govorila i o problemima demobilisanih vojnika, i o tome kako paketi sa pomoći ne stižu do invalida. TV Zenica je izvještavala o bivšim vojnicima, ali samo zato da bi ukorila direktora zeničke Željezare, koji je okrivljen da ne shvata njihove probleme. Direktor je član Stranke za B&H.

Bilo je i drugih indikacija da je Zetel voljan da svoju mrežu baci dalje, kada su u pitanju vijesti. U "Infobloku" 31 augusta, Združena lista je pozvala Armiju da napusti škole, koje je zauzela za vrijeme rata, kako bi se ove zgrade mogle ponovo koristiti kao škole. Druge stanice su ignorirale ovaj apel, koji je podrazumijevao kritiku jedne institucije, koja je neodvojiva od SDA. Zetel je takodjer kritikovao vladinu opstrukciju TVIN-a, buduće televizijske mreže, čiji je Zetel osnivač. Izvještavao je takodjer i o skupovima SDS u Republici Srpskoj, koji su postavili pitanje daljnjeg utjecaja Radovana Karadžića. S druge strane, Zetel je ignorirao priču, kojoj je posvećena velika pažnja na drugim stanicama: probleme sa registracijom kandidata Združene liste.

Radio Zenica u svojim političkim programima jasno podržava SDA. Stanica je SDA posvetila više vremena, predstavljajući je uvijek u povoljnom svjetlu. U posebnom predizbornom programu, Radio Zenica je laskala jednom kandidatu, SDA. "Njega ne treba ni predstavljati", rekao je voditelj. "On je dobro poznati komandant." Stanica je izvijestila sa konferencija za štampu SPP i GDS, ali samo kad su se žalili na obrasce P-2, oko čega se SDA složio.

Skup SDA u Matuzićima, pokazao je malu, ali značajnu razliku u izvještavanju Radio Zenice i TV Zenice. Skup su organizirali Bošnjaci, koji su za vrijeme rata protjerani iz Doboja. Neki govornici na skupu afirmirali su potrebu za pomirenjem, pozivajući Muslimane i Srbe da žive zajedno, i apelirajući na dobojske Srbe da se oslobode ekstremista. TV Zenica ispustila je poruku o pomirenju; Radio Zenica je emitovala poruku.

Čak i na medijima osjetljivim prema lokalnim vlastima koje kontrolira SDA, stranka nije mogla sasvim začepiti usta opoziciju. **Radio Zavidovići** posvetili su 21 augusta 20 minuta lokalnom kandidatu SDA. Sljedeća dva dana dali su samo 10 minuta kandidatima Združene liste i Stranke za B&H. Ali ova neravnopravnost nije spriječila kandidata Stranke za B&H da izrekne neobično oštar napad na SDA. Ona je kritikovala "preplitanje duhovne i svjetovne vlasti" u Bosni i rekla da zemlju vode "nemoralni i sumnjivi ljudi."

Taština i predrasude u Tuzli

Odlaganje lokalnih izbora nisu prošle sedmice prigušili predizborni entuzijazam u Tuzli, ni na ulici, ni u lokalnim medijima. Glavni rivali, SDA i Združena lista, podigli su svoje natjecanje na još veći stepen aktivnosti, sa skupovima i izjavama i čak sa nekim vanrednim grubostima, koje su već vidjene u ovom regionu. Mediji su naporno radili, da bi održali korak.

Kakav su posao uradili može se vidjeti iz njihovog izvještavanja sa trosatnog skupa Združene liste, koji je održan 27 augusta u Tuzli. Bila je to možda i najvažnija vijest sedmice, i događaj koji čak ni **TV TPK**, kantonalna televizijska stanica, nije mogla ignorirati. TV TPK obično ne izvještava o skupovima koje ne organizira SDA, osim onda kada joj je cilj da te skupove podcijeni. Ovom prilikom skup je podcijenjen tako što mu je posvećen kratak prostor u večernjem "Dnevniku", a okupljeno mnoštvo procijenjeno na "nekoliko hiljada". (**Radio Tuzla** procijenila je da je bilo 10.000 do 15.000). U informaciji TV TPK nisu, takodjer, saopćena imena glavnih govornika, medju kojima su bili gradonačelnik Tuzle Selim Bešliagić i Ivo Komšić, hrvatski član bosanskog Predsjedništva. Nakon vijesti o ovom skupu, objavljena je izjava SDA koja je obećala da će održati veće skupove 7 i 10 septembra.

TV Tuzla, općinska stanica, izvijestila je o skupu bez komentara, ali je ignorirala odgovor SDA. Ova stanica je takodjer pretjerala 28 augusta, kada je u posebnoj emisiji, nakon večernjih vijesti, emitovala odlomke sa skupa. Radio Tuzla je o događajima toga dana izvjestila na način koji je bio najujednačeniji, time što je dala vijest i o skupu i o odgovoru SDA. Njen izvještač je takodjer primijetio, da je skup bio dobro organiziran i da je mnoštvo najglasnije pozdravilo iskaze o etničkoj toleranciji u Tuzli.

Sljedeći veliki događaj sedmice bio je napad na jednu ženu u Tuzli, koju su napale pristaše SDA, koje su 31 augusta išle na skup izvan grada. Gradonačelnik Bešliagić javno je osudio ovaj incident i zahtjevao policijsku istragu. SDA je odbacila bilo kakvu odgovornost. Nije negirala da se napad desio, nego je insistirala da su pristaše SDA bile provocirane, dok su se vozile kroz grad "mirno i dostojanstveno". Krivac je bio "iritan vrijedjanjem bošnjačkih svetinja i udario je jednu ženu, koja se nemoralno ponašala". Radio Tuzla i TV Tuzla donijeli su izjave obje strane. TV TPK emitovala je samo SDA-ovu stranu priče.

Združena lista se 1 septembra vratila u Gradačac, gdje su pristaše SDA prekinule 10 augusta njen skup. Ovoga puta huligani su ostali kod kuće. Kod kuće je ostala i ekipa TV TPK. Ona je već bila u Gradačcu 30 augusta, na skupu SDA. Medjutim, TV TPK sveobuhvatno je pokrila veliki skup HDZ, koji je održan u Tuzli 28 augusta. Razlog za to mogao bi biti pakt o nenapadanju dvije vladajuće stranke, a protiv ne-nacionalističke Združene liste. Predstavnici HDZ, koja se bori za hrvatsku općinu u Tuzli (Soli), podsmjehivali su se na tvrdnju da u ovom gradu vlada tolerancija. Oni su insistirali da Hrvati žive bolje pod kantonalnim (odnosno SDA) vlastima, i upoređivali Bešliagića sa turskim vladarom: "Poručimo velikom paši Bešliagiću da mu se pašaluk raspada i da Hrvati više nikad neće biti ničiji dekor."

U svemu ovome mediji su odigrali uloge, koje su se i mogle predvidjeti. TV Tuzla pokrila je obje strane koje učestvuju u predizbornoj kampanji, ali je najviše prostora posvetila Združenoj listi i gradonačelniku Bešliagiću. TV TPK je davno odbacila bilo kakve pretenzije na profesionalno novinarstvo. Nastavila je da glasa za SDA. Prošle sedmice SDA je bio tema 13 izvještaja. Sve druge stranke zajedno spomenute su samo 12 puta. Jedan od razloga je i to, što je novinar koji prati SDA, direktor stanice Kasim Softić, i sam kandidat SDA. Združena lista, možda bez nade u fer pokrivanje u "Dnevniku", kupila je prošle sedmice sat programa.

Radio Tuzla ponovo je dokazala da je najujednačeniji medij u Tuzli. Koliko dugo će to trajati ostaje da se vidi. Direktor stanice, Zoran Kapetanović, prošle sedmice je pristupio SDA. Ovo može biti loše za posljednje dvije sedmice predizborne kampanje, koja će u Tuzli biti jako teška.

Svrstavanje u Mostaru

Mostar može imati jednog gradonačelnika i jedno općinsko vijeće. Hrvatska Republika Herceg Bosna može biti oficijelno ukinuta. Ali podjela medju medijima ostala je isto tako velika, kao što je i bila. Radiotelevizijske stanice na suprotnim obalama Neretve još uvijek nastoje da izbjegnu da pucaju jedni na druge, ali ove stanice i dalje žive u različitim informativnim svijetovima.

RTV Mostar bila je prošle sedmice primorana daljim razvojem događaja, da retrospektivno spomene slučajeve koje je pokušala ignorirati onda kada su se desili. Najsramniji primjer bio je poziv na djihad, koji je izrečen na skupu SDA u Čapljini 24 augusta. Ovo je nadoknađeno u "Dnevniku" RTV Mostara 27 augusta, kada je pročitana stranačka osuda stranke efendije koji virjedja. (Vidi *Monitoring Report* 13).

U svakom drugom pogledu, ova sedmica bila je sedmica trijumfa za RTV Mostar. U prvom redu, opravdana je kampanja za odgodu lokalnih izbora i ukidanje obrasca P-2. Drugo, Ser Martin Garod potrudio se 30 augusta, na svojoj redovnoj konferenciji za štampu, da stanici pruži pravi poklon. Ljutiti administrator EZ, pozvao je, imenom, šestoricu značajnih "kumova" iz zapadnog Mostara, da se potrude i prekinu sa gangsterizmom u gradu. Nije bio potreban nikakav komentar "Dnevnika". (Bilo je dovoljno što je ovaj izvještaj slijedio nakon izvještaja o pogoršanju bezbjednosne situacije u gradu.) Konačno, Herceg Bosna je otišla u istoriju.

U medjuvremenu, sklonost ove stanice prema SDA, postala je još očiglednija na ekranu.

Ovakva primjedba nije potrebna u slučaju **HTV Mostar**. Njena apsolutna privrženost HDZ nije nikada ni dovedena u pitanje. Također, za razliku od RTV Mostar, za ovu stanicu sedmica je bolje počela, nego što je završila.

Veoma koreografirani početak predizborne kampanje HDZ u Sarajevu, prikazan je 26 augusta s puno ljubavi, kao i neprijatnost SDA zbog skupa u Čapljini. Sljedećeg dana, vijesti su iskoristile Abdićev DNZ da napadnu SDA.

HTV Mostar proslavio je 28 augusta treći rodjendan Herceg Bosne, i to blagovremeno. Ova prilika iskorištena je da se upozore "federalni partneri", da su Hrvati sada mnogo bolje pripremljeni za odbranu, nego što su to bili 1992.

Dva dana kasnije, stanica je našla novi razlog da kazni "takozvano B&H Predsjedništvo". Povod za ljutnju urednika Veselka Čerkeza 30 augusta, bila je podjela štednih knjižica "isključivo pripadnicima muslimanske armije", a ne borcima HVO, koji su "kudikamo zaslužniji za odbranu B&H od takozvane Armije B&H." Ovaj komentar bio je popraćen slikom vojnika koji marširaju, i tenkova koji manevriraju, ali ne i slikom rušenja Starog mosta u Mostaru.

Čerkez je svoju ljutnju toga dana iskaliio također i na "muslimanske ekstremiste", koji kao što je on rekao, izazivaju sve više i više provokacija, kako se približava dan izbora. Medjutim, on nije spomenuo primjedbe ser Martina Garoda o nekim najpoznatijim gradjanima zapadnog Mostara - i redovnim gostima HTV Mostar. U stvari, ova mala vijest sasvim je ignorirana.

Pregled sarajevske štampe

Tri sarajevska dnevna lista nastavila su prošle nedjelje obarati ranije rekorde u izvještavanju o predizbornoj kampanji. Oni su također nastavili i svoje napade na obrazac P-2, čak i nakon što je ambasador Robert Frovik 27 augusta objavio da će općinski izbori biti odloženi. Nakon što su izvojevali ovu polovičnu pobjedu, listovi su svoje poglede usmjerili na poništavanje obrazaca P-2, i vjerovatno, na pravo raseljenih i izbjeglica da glasaju u mjestima sadašnjeg, ili budućeg boravka. Slijedeći primjer SDA, štampa je svoju ljutnju rezervirala za izbornu manipulaciju, koja je pripremljena u Republici Srpskoj i SR Jugoslaviji. Malo, ili skoro ništa, nije napisano o broju P-2 obrazaca, koji su popunjeni u Federaciji, niti o činjenici da se u srpskom entitetu nalazi nesrazmjerno veći broj izbjeglih i raseljenih lica.

"*Oslobodjenje*" je, u periodu od 26 augusta do 1 septembra, objavilo 123 teksta posvećena izborima, u odnosu na 120, koliko je objavilo prethodne sedmice. Frovikova odluka da se lokalni izbori odgode, pozdravljena je sa odobravanjem, ali ujedno je poslušila i kao znak, da se intenzivira kampanja ovih novina za upotrebu prijetnje bojkotom, kako bi se iznudile daljnje promjene u izbornim pravilima. SDA-ov poziv glasačima u inostranstvu da se suzdrže od glasanja, sredinom sedmice naširoko je prikazan u listu, i popraćen karikaturom, koja pokazuje zaboravni OSCE, kako gura izbore nizvodno u pravcu vodopada. Medjutim, Frovik je koncem sedmice objasnio da popunjeni obrasci P-2 više ne važe; Džon

Kornblum je smekšao predsjednika Izetbegovića pa je SDA-ova prijetnja da će se izbori u inostranstvu bojkotovati, uklonjena.

"Večernje novine" su prošle sedmice objavile 109 članaka posvećenih izborima - 40 više nego u prethodnih sedam dana. List je podržao i SDA-ov zahtjev glasačima da bojkotuju izbore u inostranstvu, ali se takodjer zalagao i za odlaganje izbora u B&H. List je optužio Frovika i Bilta da koriste izbore kako bi negirali Dejtonski sporazum. Ova ofanziva je utihnula nakon SDA-ove odluke da se nastavi sa glasanjem u inostranstvu. Medjutim, kampanja ovog lista protiv Fikreta Abdića nastavljena je punim žarom.

I "Dnevni avaz" je takodjer prošle sedmice objavio rekordan broj članaka posvećenih izborima - 89 (devet više nego prethodne sedmice). List je posvetio mnogo prostora Frovikovoj dilemi oko lokalnih izbora, i izrazio otvoreno neslaganje sa njegovom odlukom. Koncem sedmice, ovaj list je počeo da forsira svoju ekskluzivnu priču, kako se priprema Dejton broj 2.

30 augusta, kada je već počelo glasanje u inostranstvu, "Avaz" je objavio rezultate svog javnog istraživanja o izborima. Istraživanje je pokazalo da je 42 posto ispitanih za bojkot izbora, 26 posto protiv, a da 32 posto ispitanih nije imalo stav o tome. Imajući u vidu gotovo jednoglasje sa kojim su sarajevski mediji podupirali bojkot izbora, ovo je bio poražavajući rezultat, čije je najizrazitiji aspekt bio veliki broj neodlučnih (baš me briga?) odgovora.

Broj članaka posvećenih izborima, koji su objavljeni u sedmičnim listovima, udvostručen je

Voli me, ne voli me....(8)

Tabela ispod prikazuje prisustvo političkih stranaka, njihovih vođa i koalicija u medijima Federacije (RTV BiH) i Republike Srpske (RTV Srpska) u sedmici od 26 augusta do 1 septembra. Kolona sa nazivom "Total" govori koliko su puta jedna stranka ili njen lider direktno ili indirektni predstavljani ili pomenuti u centralnoj informativnoj emisiji RTV BiH i RTV Srpska. Svaku stranku prati rezultat koji se potpisuje vrijednošću +1 za svako pozitivno pominjanje, 0 za svako neutralno pominjanje i -1 za svako negativno pominjanje. Kolona ($\Sigma (+,-,0)$) predstavlja sumu ovih ocjena. Što je veći broj pozitivnih poena to znači da su mediji imali pozitivniji odnos, naklonost ili simpatije, odnosno, što je veći broj negativnih poena, to su se mediji prema stranci ili njenom predstavniku odnosili sa više kritike ili antipatije.

Mediji koji su posmatrani u ovu svrhu su **RTV BiH** i **RTV Srpska**. Analizirane su samo glavne vijesti dana.

prošle sedmice. "Svijet" (29 august) je objavio tekstove o slučajevima nasilja, koji su pokvarili ovu kampanju, i uporedjenja sa izborima iz 1990. Jedan od tekstova posvećenih ovoj drugoj temi, skreće pažnju na činjenicu da su se na ovim izborima ponovo kandidirali mnogi kandidati, koji su učestvovali i na izborima 1990. Drugi tekst podsjetio je na obećanja, koja su 1990 dali istaknuti političari, uključujući i njihova uvjeravanja, kako neće biti rata. "Svijet" je takodjer objavio i reportažu o predizbornoj kampanji u Banja Luci.

Naslov na prvoj strani "Ljiljana" (28 august) najavljuje "Na izborima će glasati 90.000 mrtvih Srba". U tekstu koji slijedi, tvrdi se da je nekih 400.000 Srba i Hrvata iskorišteno s ciljem da se obavi "izborni inženjering", premda nije dato nikakvo objašnjenje kako se došlo do ove brojke. Razgovori sa Kasimom Begićem (članom Privremene Izborne Komisije) i Muhamedom Filipovićem (vodjom LBO) takodjer su poslužili da se diskreditiraju izbori 14 septembra.

Samo se "Hrvatska riječ" oduprla općoj struji koja je vladala prošle sedmice i to dvostruko. U posebnom izdanju 27 augusta "Hrvatska riječ" je slavila uspjeh velikog HDZ-ovog skupa u sarajevskom centru Skenderija; dok je u redovnom izdanju 31 augusta, donijela više članaka, u kojima se izražava žaljenje, ili napada odluka da se lokalni izbori odvoje od općih i kantonalnih izbora. Predstavljajući se kao najbolji prijatelji Dejtona, Krešimir Zubak, Božo Rajić i Srećko Vučina, izrazili su bojazan da će, kao i u Mostaru, međunarodna zajednica nastaviti da povija pod Bošnjačkim pritiskom, i da osigurava izborne nepravilnosti.

ime partije/koalicije	RTV BiH		RTV Srpska	
	total	$\Sigma (+,-,0)$	total	$\Sigma (+,-,0)$
partija				
Stranka demokratske akcije SDA	27	+4	13	-13
Srpska demokratska stranka (SZ) SDS	1	-1	42	+35
Hrvatska demokratska zajednica BiH HDZ	4	-1	4	-3
Stranka za BiH	6	0		
Srpska patriotska stranka SPAS			3	-1
Srpska radikalna stranka RS			3	0
Narodna stranka RS			4	+1

Srpska stranka Krajine			4	+1
Liberalna Stranka BiH <i>LS</i>	3	0		
Liberalno bošnjačka organizacija <i>LBO</i>	3	0		
ime	RTV BiH		RTV Srpska	
partije/koalicije	total	Σ (+,-,0)	total	Σ (+,-,0)
Bosanska stranka				
Građanska demokratska stranka BiH <i>GDS</i>	6	0		
Muslimansko bošnjačka organizacija <i>MBO</i> (1)				
Hrvatska seljačka stranka BiH <i>HSS</i> (1)	2	0		
Unija bosanskohercegovačkih socijaldemokrata <i>UBSD</i> (1)	2	0		
Socijal demokratska partija BiH <i>SDP</i> (1)	2	0		
Socijalistička partija RS (3)			1	0
Radikalni otadžbinski front "Nikola Pašić"			5	+2
Srpska seljačka stranka			4	1
Stranka privrednog prosperiteta <i>SPP</i>	2	0		
Republikanska stranka (1)	2	0		
Srpska radnička stranka			1	0
Stranka srpskog jedinstva			1	+1
Narodna demokratska zajednica	1	-1		
Hrvatska čista stranka prava <i>HČSP</i>	1	0		
Hrvatska kršćanska demokratska unija <i>HKDU</i>	1	0		
BH Patriotska stranka	2	0		
koalicije				
Demokratski patriotski blok RS			6	-1
Savez za mir i progres RS			6	0
Združena lista za BiH	7	+1		

(1) Stranke uključene u Združenu listu za BiH (Federacija BiH)

(2) Stranke uključene u Demokratski patriotski blok RS

(3) Stranke uključene u Savez za mir i progres RS

MEDIA PLANov INFORMACIONI CENTAR ZA STRANE NOVINARE JE OTVOREN !

Stručni savjeti i praktična pomoć na raspolaganju su novinarima svaki dan od 15 septembra na adresi **Musala 5** (ex Omladinska), Sarajevo. Centar se nalazi u neposrednoj blizini Predsjedništva. Za strane novinare pripremljen je i primjerak **Guide for Foreign Journalists**, priručnik na engleskom jeziku u kome su sadržane informacije neophodne novinarima koji će pratiti izbore u BiH **Tel/fax +387-(0)71-663 478**.

The following media were monitored for this week's report: *RTV Srpska, RTV BiH, Radio Studio 99, NTV 99, TV Zenica, NTV Zetel, Radio Zenica, Radio Zavidovići, Radio Tuzla, TV TPK Tuzla, TV Tuzla, Radio Prijedor, Radio Bihać, RTV Mostar, Hrvatska RTV Mostar, Radio Krajina Banja Luka, TV Srbije, Hrvatska televizija, Oslobođenje, Večernje novine, Dnevni Avaz, Ljiljan, Svijet, Hrvatska riječ, Nezavisne novine, Glas srpski, Zmaj od Bosne, Glas srski, Dnevne nezavisne novine, Alternativa, Ekstra magazin, Nezavisne novine.*

izvještaj IWPR i MEDIA PLAN; Direktor projekta: Mark Wheeler

Obala Kulina bana 4/I, 71000 Sarajevo, BiH

Tel/fax 071-667-734/735

E-mail: MEDIAPLAN_ZU@ZAMIR-SA.ztn.apc.org ili 101657.3100@compuserve.com

Institut za ratno i mirnodopsko izvještavanje (IWPR) je britanska dobrotvorna ustanova, osnovana sa namjerom da pomaže razvoj nezavisnih medija i da podrži umjerene glasove u bivšoj Jugoslaviji. Ovaj institut također izdaje *War Report (Ratni Izvještaj)* nezavisni mjesečni list, i *Tribunal*, dvomjesečni časopis o Međunarodnom tribunalu za ratne zločine u Hagu. Za pretplatu i druge informacije obratite se na IWPR 33 Islington High Street, London N1 9LH. Tel +44-171-713-7130 / Fax 713-7140/ E-mail: warreport@gn.apc.org.

Director: Anthony Borden; Administrative Director: Rachelle Jailer Valladares; Senior Programme Manager: Alan Davis; Project Director (Bosnia Elections): Mark Wheeler; Senior Project Officer (Bosnia Elections): Michael Montgomery; Project Officer (Bosnia Elections): Jennifer Pearce.

MEDIA PLAN je prva privatna organizacija u BiH specijalizovana za istraživanje, analizu i projektovanje razvoja medija. Glavni cilj mu je da promoviše obnovu i razvoj medija u BiH. Organizacija raspolaže opsežnom bazom podataka o BiH medijima. MEDIA PLAN ima korespondentske centre u Tuzli, Zenici, Mostaru, Banja Luci i Bihaću. Na izradi Monitoring Reporta angažovano je 18 monitora, istraživača i drugih saradnika MEDIA PLANa.

Sa zahvalnošću napominjemo da ovaj projekat podržavaju Swedish International Development and Cooperation Agency, Open Society Institute, Friedrich Naumann Stiftung i Winston Foundation for World Peace.

